

**Комунальний заклад
«КРИВОРІЗЬКИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ МЕДИЧНИЙ
КОЛЕДЖ»
Дніпропетровської обласної ради**

СИЛАБУС

Освітній компонент	Основи загальної психології
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	I5 Медсестринство Спеціалізація I5.01 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Обов'язкова
Форма навчання	Очна (денна)
Рік навчання / семестр	1 рік навчання / II семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	3 кредити ECTS / 90 годин (лекції — 18 год, практичні заняття — 42 год; самостійна робота — 30 год)
Викладач	Токар- Біляєва Оксана Павлівна
E-mail	o.t-bilyaeva@krmedcol.com
Консультації	Очні: щовівторка з 15.20 до 16:00 (каб., корпус 2); дистанційні консультації: Google Meet за попередньою домовленістю
Анотація до курсу	Курс «Основи загальної психології» розроблений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності I5 «Медсестринство». Дисципліна розкриває закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки людини, структуру пізнавальних процесів, властивості особистості та психологію міжособистісної взаємодії. Особливий акцент зроблено на прикладних аспектах медсестринства: формуванні внутрішньої картини хвороби, психології болю та сенсорної депривації, алгоритмах комунікації з «важкими» пацієнтами, асертивній поведінці в конфліктах і практиках збереження власного психічного здоров'я (профілактика синдрому вигорання).

Мета та завдання курсу

Мета освітнього компонента «Основи загальної психології» — формування у здобувачів вищої освіти базових знань про закономірності психічної діяльності людини, розвиток особистості, психічні процеси та емоційні стани, а також умінь застосовувати психологічні знання у професійній діяльності медичної сестри.

Завдання освітнього компонента — ознайомлення з основними поняттями та закономірностями загальної психології; формування навичок розуміння психологічних особливостей пацієнтів, ефективного професійного спілкування, емпатії та психологічної підтримки; розвиток емоційної компетентності, стресостійкості й уміння запобігати конфліктним ситуаціям у медичній практиці.

Обов'язковим завданням постає формування компетентностей заявлених у Стандарті вищої освіти зі спеціальності «І5 Медсестринство» галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

СК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.

СК 04. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини.

Програмні результати навчання		ПРН 06. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду. ПРН 21. Володіти українською мовою для розв’язання професійних задач.	
Зміст курсу			
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ			
№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. Роб.
1.	Психологія як наука. Психіка, мозок і поведінка. Методи психологічного дослідження в клінічній практиці	2	
	Становлення психології як науки та внесок видатних учених у розвиток медичної психології		2
2	Психіка, мозок і поведінка.	2	
	Психофізіологія аналізаторівСенсорна депривація та госпіталізм у практиці медичного догляду		4
3.	Психологія пізнавальних процесів:відчуття, сприйняття, пам'ять.	2	
	Закономірності довготривалого збереження інформації та психологічні методи запам'ятовування (мнемотехніки)		5
4.	Психологія пізнавальних процесів:мислення, увага, мовлення, інтелект. Когнітивні установки.	2	
5	Емоційна сфера особистості. Реакції на стрес.	2	
	Психосоматичний підхід у сучасній медицині: взаємозв'язок соматичних симптомів та емоційного стану		3
	Психологічні типи ставлення до хвороби (класифікація типів внутрішньої картини хвороби)		4
6	Вольова сфера особистості.	2	
7	Психологія особистості	2	
	Акцентуації характеру за К. Леонгардом та їхній вплив на взаємодію «медичний працівник — пацієнт»		4
8	Психологія спілкування та комунікації.	2	
	Бар'єри професійного спілкування та запобігання медичним помилкам деонтологічного характеру (ятрогенії, сорогенії)		4
	Сучасні копінг-стратегії та методики психогігієни медичної сестри в умовах хронічного стресу		4
9.	Психологія конфлікту.	2	
	Разом	18	30
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ			

№ з/п	Тема	Години
1.	Методи психологічного дослідження в діяльності медсестри. Складання карти психологічного спостереження за пацієнтом	4
2	Психологія сенсорно-перцептивних процесів: відчуття і сприймання в клінічній практиці. Психологічні аспекти болю.	4
3	Дослідження властивостей уваги та процесів пам'яті. Техніки структурування інформації під час навчання пацієнта	4
4	Мислення, інтелект і мовлення. Когнітивні установки пацієнта щодо здоров'я та хвороби	4
5	Емоційні стани пацієнта в умовах соматичного стаціонару: страх, тривога, депресивні прояви. Шкали клінічного скринінгу	4
6	Психологія стресу.Профілактика, подолання стресу. ППД.	4
7	Психологічні властивості особистості: темперамент, характер, спрямованість. Диференційований підхід до пацієнтів різних психотипів	4
8	Вольові процеси особистості.	4
9	Психологія медичної комунікації: навички терапевтичного спілкування та активного слухання	4
10	Психологія конфлікту в системі охорони здоров'я. Стратегії запобігання та конструктивного розв'язання конфліктів	4
11	Психічне здоров'я медичного працівника. Профілактика синдрому емоційного вигорання (СЕВ) та методи саморегуляції	2
	Разом	42
Пререквізити		Базові курси середньої школи («Біологія людини», «Людина і світ»); вступні дисципліни анатомії та нормальної фізіології людини (функціональна будова ЦНС і вища нервова діяльність).
Кореквізити		«Основи медсестринства», «Основи біоетики та біобезпеки », «Основи філософії».
Постреквізити		«Психічне здоров'я», «Клінічне медсестринство в терапії», «Клінічне медсестринство в педіатрії», «Паліативна допомога» та інші клінічні дисципліни.
Методи навчання		Словесні: проблемні та інтерактивні лекції, storytelling, навчальні бесіди, мікролекції (Reels/Shorts). Наочні: мультимедійні презентації, структурні схеми, навчальні відеофільми з симуляцією контакту з пацієнтом, електронні плакати. Практичні: рольові ігри, тренінги комунікації, метод клініко-психологічних кейсів, експрес-тестування за допомогою психологічних методик (таблиці Шульте, шкали HADS, тест Томаса), проєктна діяльність. Цифрові технології: платформи LMS Moodle, Google Classroom, Mentimeter, Kahoot.

Методи контролю	Індивідуальне та фронтальне опитування; Комп'ютерне та онлайн-тестування (Колоквіум); Оцінка виконання практичних завдань (заповнення карт спостереження, аналіз ситуаційних кейсів); Взаємне рецензування (peer-review) відпрацьованих діалогів; Захист завдань самостійної роботи та портфоліо.
Види контролю	Попередній (вхідний): діагностичне тестування базових понять на першому занятті. Поточний: системне оцінювання роботи на кожному практичному занятті, перевірка СРС. Тематичний : (тести, розв'язання кейсу). Підсумковий: включає стандартизоване тестування на останньому практичному занятті.
Перелік практичних навичок та умінь	
1. Складання карти структурованого психологічного спостереження за поведінкою та мовленням пацієнта. 2. Проведення первинної клініко-психологічної бесіди та збір психологічного анамнезу. 3. Оцінка рівня суб'єктивного болю за шкалами ВАШ, цифровою шкалою та шкалою Вонга-Бейкера. 4. Експрес-діагностика концентрації й стійкості уваги (таблиці Шульте). 5. Застосування правила «7 ± 2» та методу «Teach-Back» під час навчання пацієнта самоогляду й прийому медикаментів. 6. Проведення скринінгу тривоги та депресії за Госпітальною шкалою HADS з клінічною інтерпретацією. 7. Володіння техніками активного слухання (перефразування, емпатичне відображення, відкриті запитання). 8. Застосування алгоритму деескалації конфліктів та методу «Я-висловлювання» під час розмови з агресивними або незадоволеними пацієнтами й родичами. 9. Виконання комплексів антистресового дихання («по квадрату», «4–7–8») та прогресивної м'язової релаксації за Джекобсоном для запобігання професійному вигоранню.	
Перелік питань до підсумкового контролю	

1. Предмет, завдання та галузі психології. Зв'язок психології з медичною практикою.
2. Психіка і мозок. Вчення про вищу нервову діяльність та дві сигнальні системи.
3. Поняття про свідомість і несвідоме.
4. Методи психологічного дослідження в клініці: спостереження, бесіда, тестування.
5. Відчуття: класифікація, властивості, пороги чутливості та адаптація.
6. Сприймання: види та властивості. Феномен сенсорної депривації в стаціонарі.
7. Психологічні характеристики болю та шкали його вимірювання.
8. Увага: види, функції, основні властивості та чинники її виснаження у хворих.
9. Пам'ять: процеси, види та закономірності збереження інформації (крива Еббінгауза).
10. Мнемотехніки та методи інформування пацієнтів.
11. Мислення: види, мисленнєві операції. Когнітивні спотворення у пацієнтів.
12. Внутрішня картина хвороби (ВКХ) та типи ставлення до захворювання.
13. Емоції та почуття: функції, види та форми перебігу (настрій, афект, фрустрація).
14. Стрес, еустрес, дистрес. Загальний адаптаційний синдром за Г. Сельє.
15. Воля та її значення у формуванні прихильності до лікування (комплаєнсу).
16. Особистість: структура та спрямованість.
17. Темперамент: типи ВНД та характеристики класичних типів темпераменту.
18. Характер та акцентуації характеру (за К. Леонгардом) у взаємодії з медиками.
19. Структура спілкування: комунікативна, інтерактивна та перцептивна сторони.
20. Вербальні й невербальні засоби взаємодії. Поняття проксиміки в медицині.
21. Бар'єри спілкування. Поняття ятрогенії та сорогенії, шляхи їх уникнення.
22. Техніки партнерського діалогу та прийоми активного слухання.
23. Причини, динаміка та структура конфлікту в медичному закладі.
24. Стили поведінки в конфлікті за Томасом–Кілменном. Асертивність медичної сестри.
25. Синдром емоційного вигорання (СЕВ): стадії, симптоми, фактори ризику.
26. Психогігієна праці медичної сестри та базові методи психічної саморегуляції.

Політика курсу

Академічна доброчесність: очікується самостійне виконання всіх завдань, тестів та індивідуальних робіт. Списування, плагіат або фальсифікація результатів психодіагностичних методик не допускаються (робота анулюється без права перескладання на максимальний бал).

Відвідування та пунктуальність: відвідування лекцій і практичних занять є обов'язковим. Запізнення на заняття неприпустимі. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультативних годин викладача.

Етика поведінки: взаємоповага, партнерство, толерантність, конструктивна критика та активна участь у групових обговореннях. Використання смартфонів під час занять дозволяється виключно в навчальних цілях (тестування, пошук клінічних рекомендацій).

Політика оцінювання

Поточний контроль: оцінюється робота на кожному практичному занятті (максимум — 5 балів, мінімум для зарахування — 3 бали).

Самостійна робота (СРС): оцінюється в межах практичних занять шляхом захисту завдань, перевірки конспектів, тестів і презентацій.

Тестовий контроль: 90–100% — «5»; 70–89% — «4»; 55–69% — «3»; менше 55% — «2» (незадовільно).

Підсумковий залік: виставляється здобувачам, які не мають академічної заборгованості, відпрацювали всі практичні заняття та успішно склали підсумкове тестування (не менше 60 балів за 100-бальною шкалою ECTS).

Відпрацювання та перескладання

Здобувач освіти має право відпрацювати пропущені теми або перескласти їх на позитивну оцінку. Це можна зробити під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти.

Критерії оцінювання тестів

Фінальна оцінка за тестові завдання встановлюється на основі відсотка правильних відповідей:

Кількість правильних відповідей в %	Оцінка
90-100%	5
89-70%	4
69-55%	3
<54%	2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту, практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Інформаційні ресурси

1. Загальна психологія : підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Каравела, 2020. 464 с.
2. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. С. Д. Максименка. Вінниця : Нова Книга, 2018. 640 с.
3. Ковальова О. М., Сафаргаліна-Корнілова Н. А., Герасимчук П. О. Деонтологія в медицині : підручник. Харків : Планета-Прінт, 2019. 256 с.
4. Медсестринство в терапії : підручник / М. Б. Шегедин, І. А. Шустер, Л. Ю. Сердюк та ін. ; за ред. М. Б. Шегедин. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 352 с.
5. Основи медсестринства : підручник / за ред. В. М. Лісового, Л. М. Капустянської. 3-тє вид., випр. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 656 с.
6. Психологія : підручник для здобувачів вищої освіти / Л. В. Засекіна, С. В. Засекін. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 320 с.
7. Семиченко В. А. Психологія особистості : підручник. Київ : Видавець ТОВ «НВП "Інтерсервіс"», 2019. 428 с.

**Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії загальнопрофесійної
та цифрової підготовки**

Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.

Голова ЦК _____ / Світлана ШОКОТЬКО /
(підпис)

(прізвище,

ім'я)